

Rahandusministri 29. novembri 2010. a määruse nr 60 „Tulumaksuseadusest, sotsiaalmaksuseadusest, kogumispensionide seadusest ja töötuskindlustuse seadusest tulenevate deklaratsioonide ja tõendite vormide kinnitamine ning nende täitmise ja esitamise korrad“ muutmise määruse seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõu eesmärk on muuta rahandusministri 29. novembri 2010. a määrusega nr 60 „Tulumaksuseadusest, sotsiaalmaksuseadusest, kogumispensionide seadusest ja töötuskindlustuse seadusest tulenevate deklaratsioonide ja tõendite vormide kinnitamine ning nende täitmise ja esitamise korrad“ (edaspidi *määrus*) kehtestatud vorme, et tagada nende kooskõla 2023. aastal vastu võetud tulumaksuseaduse (edaspidi *TuMS*), sotsiaalmaksuseaduse (edaspidi *SMS*) ja teiste seaduste muudatustega.

Eelnõuga muudetakse määruse lisasid 2 ja 3 ning vorme täiendatakse reeglitega, mis reguleerivad täiendavat kogumispensionit ja vastavaid pensioniskeeme pakkuvaid finantssektori ettevõtjate tegevust, et tagada üleeuroopalise personaalse pensionitoote (edaspidi *PEPP-i*) rakendamine. PEPP on vabatahtlik pensioniskeem ELi ühisturul, mille tingimused, registreerimine, pakkumine, turustamine ja järelevalve on reguleeritud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 2019/1238 üleeuroopalise personaalse pensionitoote (PEPP) kohta (ELT L 198, 25.07.2019, lk 1–63).

Maksuküsimustes juhendatakse Euroopa Komisjoni soovitusel ja TuMS muudatuste kohaselt rakendatakse III samba, st. täiendava kogumispensionit maksustamise reegleid, ka PEPP-ile.

Eelnõuga täiendatakse määruse lisa 18 vormi INF 6 „Vabatahtliku pensionifondi osakute soetamiseks makstud summade ning PEPP-i lepingu sissemaksete deklaratsioon“ maksustamisperioodil PEPP-i lepingu alusel tehtud sissemaksetega.

Tulenevalt TuMS § 54⁸ „Hübriidüksuse tulumaksukohustus“ muutmisest täpsustatakse määruse lisas 7, et 50% usaldusfondi osalusest peab kuuluma kõikidele sidusettevõtjatele kokku vastavalt nõukogu direktiivile 2017/952, millega muudetakse direktiivi 2016/1164 kolmandate riikidega seotud hübriidsete ebakõlade osas (edaspidi ka *ATAD2 direktiiv*) ATAD2 direktiivile. Kehtiva TuMS sõnastuse kohaselt peaks 50% usaldusfondi osalusest kuuluma ühele sidusettevõtjale.

SMS § 3 täiendati punktiga 3¹, mille kohaselt ei maksustata sotsiaalmaksuga rasedatele makstavat haigushüvitist, mis ei ületa 30% raseda eelneva kuue kuu keskmisest töötasust ja mida on makstud alates töövõimetus teisest kuni kaheksanda päevani. Hüvitise deklareerimiseks tehakse muudatused määruse lisades 2 ja 3.

Eesti Haigekassa seaduse muutmise seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse alusel muudeti alates 1.04.2023. a Eesti Haigekassa nimi Tervisekassaks ning Vabariigi Valitsuse seaduse muutmise seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse alusel muudeti alates 1.07.2023. a Keskkonnaministeeriumi nimi Kliimaministeeriumiks. Määruses tehakse nimemuutmisest tulenevad muudatused.

1.2. Eelnõu ettevalmistajad

Määruse eelnõu on koostanud Rahandusministeeriumi maksu- ja tollipoliitika osakonna peaspetsialist Jelena Reiman (tel: 58851364, e-mail: jelena.reiman@fin.ee) ja sama osakonna nõunik Kairi Ani (tel: 58851373, e-mail: kairi.ani@fin.ee). Eelnõu juriidilist kvaliteeti kontrollis Rahandusministeeriumi personali- ja õigusosakonna nõunik Agnes Peterson (tel: 58851301, e-mail: agnes.peterson@fin.ee). Eelnõu toimetab keeleliselt personali- ja õigusosakonna keeleteimetaja Sirje Lilover (tel: 58851468,

e-mail: sirje.lilover@fin.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu on järgmiste seaduste rakendusakt:

- 1) kogumispensionide seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus (vastu võetud 22.02.2023; RT I, 17.03.2023, 5; jõustus 27.03.2023);
- 2) tulumaksuseaduse ja kaitseväeteenistuse seaduse muutmise seadus (vastu võetud 20.06.2023; RT I, 30.06.2023, 107; jõustub 01.01.2024);
- 3) Eesti Haigekassa seaduse muutmise seadus ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus (vastu võetud 22.02.2023; RT I, 11.03.2023, 1; jõustus 01.04.2023);
- 4) Vabariigi Valitsuse seaduse muutmise seadus ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus (vastu võetud 20.06.2023; RT I, 30.06.2023, 1; jõustus 01.07.2023);
- 5) sotsiaalmaksuseaduse § 3 täiendamise ja tulumaksuseaduse § 34 muutmise seadus (vastu võetud 08.11.2023; RT I, 21.11.2023, 2; jõustus 01.12.2023).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu § 2 alusel asendatakse määruse lisad 2, 3, 7 ja 18 käesoleva määruse lisadega (lisatud).

Lisa 2 vormi TSD lisa 1 „Residendist füüsilistele isikutele tehtud väljamaksed, kinnipeetud tulumaks, kohustusliku kogumispensioni makse ja töötuskindlustusmaksed ning arvutatud sotsiaalmaks ja tööandja töötuskindlustusmaksed“ muudatused on tingitud PEPP-i lepingust tulenevate sätete lisamisest III samba ehk täiendava kogumispensioni regulatsioonile.

Vormi TSD lisa 1 täitmise korra punkti 5.1 „Residendist füüsilise isiku tasu töötamisest või teenuse osutamisest, juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liikme tasu“ III samba sissemakse liikidele 25–31 lisatakse PEPP-i lepingu sissemaksed.

Eelnõuga muudetakse punkti 5.1 liigi 24 (töötervishoiu ja tööohutuse seaduse § 12² lõikes 1 nimetatud töötajale ja ametnikule, samuti juriidilise isiku juhatuse või seda asendava juhtorgani liikmele tööandja makstav haigushüvitis) ja punkti 5.6 liigi 71 (töötervishoiu ja tööohutuse seaduse § 12² lõikes 1 nimetatud töötajale tööandja makstav haigushüvitis) selgitusi. Nimetatud punkte täiendatakse pärast teksti „SMS § 3 punkti 3“ tekstiosaga „ja 3¹“. SMS § 3 täiendati lõikega 3¹, mis võimaldab tööandjal maksta haigestunud rasedale töötajale sotsiaalmaksuvabalt haigushüvitist võrdselt teiste töötajatega.

Eelnõuga muudetakse punkti 5.2 „Pensionid ja kindlustushüvitised“ väljamakse liiki 47, kus näidatakse investeerimisriskiga elukindlustuslepingu alusel kindlustusvõtjale, kindlustatule või soodustatud isikule makstud summa, millest on maha arvatud sama lepingu alusel tasutud kindlustusmaksed. Sellesse punkti lisatakse PEPP-i lepingu alusel tehtud väljamaksed. Punkti selgitusi täiendatakse märkusega, et kui investeerimisriskiga elukindlustuslepingu alusel tasutud kindlustusmaksed on maksumaksja tulust maha arvatud täiendava kogumispensioni kindlustuslepingu või PEPP-i lepinguna sõlmitud kindlustuslepingu kindlustusmaksena (TuMS § 28), maksustatakse väljamaksed vastavalt TuMS §-s 21 sätestatule.

Väljamakse liigil 49 täpsustatakse III samba väljamakse saajate loetelu, lisades täiendava kogumispensioni kindlustuslepingu kindlustusvõtjale ja kindlustatud isikule või vabatahtliku pensionifondi osakuomanikule või PEPP-i lepingus nimetatud PEPP-i säästjale ja PEPP-i pensionisaajale tehtud PEPP-i lepingu väljamakse, mis maksustatakse TuMS § 4 lõikes 2 sätestatud maksumääraga, kui väljamakse saaja on vanaduspensionieas või kui tal on sellesse ikka jõudmiseni jäänud kuni viis aastat, kuid mitte enne viie aasta möödumist lepingu sõlmimisest. Kindlustusvõtjal, kes on täiendava kogumispensioni lepingu sõlminud, ja isik, kes omandas vabatahtliku pensionifondi osakuid esmakordselt enne 2021. aasta 1. jaanuari, on pensioniiga 55 aastat (TuMS § 21 lõiked 2 ja 3, § 41 punkt 12, § 61 lõiked 10 ja 65);

Punkti 5.4 „Kasu vara võõrandamisest“ väljamakse liigil 59 näidatakse täiendava kogumispensiooni kindlustuslepingu kindlustusvõtjale ja kindlustatud isikule, vabatahtlikust pensionifondist osakuomanikule või PEPP-i lepingus nimetatud PEPP-i säästjale ja PEPP-i pensionisaajale täiendava kogumispensiooni kindlustuslepingu ja PEPP-i lepingu soodustatud isikule ning eelnimetatud isikute pärijatele tehtav väljamakse ning TuMS § 28 lõikes 1¹ nimetatud täiendava kogumispensiooni tagamise eesmärgil moodustatud eraldise negatiivse muutuse väljamaksed, mis maksustatakse TuMS § 4 lõikes 1 sätestatud maksumääraga. Sama määraga maksustatakse ka PEPP-i väljamakse, mis tehakse PEPP-i säästjale või pensionisaajale, kes ei ole veel III samba pensionieas ehk vanuses vanaduspensiooniiga miinus viis aastat või kui PEPP-i lepingu sõlmimisest on möödunud vähem kui viis aastat. Kui PEPP-i lepingu sõlmimisest on vähemalt viis aastat möödunud ja PEPP-i säästja jõuab III samba pensioniikka, siis selliste väljamaksete maksustamine on sätestatud TuMS § 21 lõigetes 2–7.

Eesti Haigekassa seaduse muutmise seadus alusel muudeti Eesti Haigekassa nimi Tervisekassaks.

Lisa 3 vormi TSD lisa 2 „Mitteresidendist füüsilistele või juriidilistele isikutele tehtud väljamaksed, kinnipeetud tulumaks ja töötuskindlustusmaksed ning arvatud sotsiaalmaks ja töötuskindlustusmaksed. Aktsiaseltsifondidele või lepingulistele investeerimisfondidele tehtud väljamaksed ning kinnipeetud tulumaks“ muudatused tulenevad PEPP-i lepingu sisse- ja väljamaksete lisamisest täiendava kogumispensiooni III samba regulatsioonile.

Vormi TSD lisa 2 täitmise korra punkti 7.1 „Mitteresidendist füüsilise isiku tasu töötamisest või teenuse osutamisest“ liikidele 132-137, punkti 7.3 „Juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liikme tasu“ liikidele 158 ja 159 lisatakse PEPP-i lepingu sissemaksed reguleerivad sätted.

Vormi TSD lisa 2 täitmise korra punkti 7.4. „Pensionid ja kindlustushüvitised“ liikidele 172 ja 207 ning punkti 7.7 „Väljamaksed, mida ei maksustata sotsiaalmaksuga ega töötuskindlustusmaksetega“ täiendatakse PEPP-i lepingu Eesti allkontolt lepingus nimetatud PEPP-i säästjale ja pensionisaajale ning nende isikute pärijatele PEPP-i pakkuja poolt tehtud väljamaksetega.

Vormil on tehtud ka muudatused tulenevalt Eesti Haigekassa seaduse muutmise seadus alusel Eesti Haigekassa nime muutmisest Tervisekassaks.

Lisa 7 vormi TSD lisa 6 „Ettevõtluse ja põhikirjalise tegevusega mitteseotud kulud ja muud väljamaksed ning maksustamise ebakõla põhjutanud summa“ muudatused tulenevad TuMS § 54⁶ ja § 54⁸ muutmises.

TuMS § 54⁶ lõike 19 muutmise alusel asendatakse sõnad „tehingute ahel“ sõnadega „tehing või tehingute ahel“. Kehtivas sõnastus „tehingute ahel“ viitab sellele, et maksuskeem koosneb mitmest tehingust. Muudatuse tulemusena on maksuskeem TuMS § 54⁶ lõike 19 kohaselt tehing või tehingute ahel, mille eelduseks on maksustamise ebakõla esinemine või mis on kujundatud maksustamise ebakõla tekitamiseks.

TuMS § 54⁸ lõikes 1 tehtava muudatusega täpsustatakse, et 50% usaldusfondi osalusest peaks kuuluma kõikidele sidusettevõtjatele kokku vastavalt ATAD2 direktiivile. Kehtiva TuMS sõnastuse kohaselt peaks 50% usaldusfondi osalusest kuuluma ühele sidusettevõtjale.

Lisa 18 vorm INF 6 „Vabatahtliku pensionifondi osakute soetamiseks makstud summade ning PEPP-i lepingu sissemaksete deklaratsioon“ vormi muudetakse ning täiendatakse PEPP-i sätetega. TuMS § 57¹ lõike 3¹ kohaselt on PEPP-i lepingu pakkuja kohustatud esitama Maksu- ja Tolliametile deklaratsiooni PEPP-i lepingu alusel kalendriaastal saadud sissemaksete kohta, arvestades TuMS § 28 lõike 1 punktis 3 ning lõigetes 1¹ ja 1³ sätestatud. Deklareerida tuleb PEPP-i lepingusse laekunud sissemaksed, välja arvatud need, mis on laekunud toodete vahetamise käigus. Kindlustuslepinguna

sõlmitud PEPPi lepingu puhul deklareeritakse kindlustuspensioni maksmise eesmärgil kogutud kindlustusmaksete osa.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on seotud Euroopa Liidu õigusega ja vastab EL nõuetele. Käesoleval aastal muudeti õigusakte, mis reguleerivad täiendavat kogumispensioni ja vastavaid pensioniskeeme pakkuvaid finantssektori ettevõtjaid, et tagada otsekohalduva PEPP-i määruse sujuv rakendamine Eestis. Eelnõus esitatud muudatused arvestavad PEPP-i määruses sätestatut ja on sellega kooskõlas.

4. Määruse mõjud

Määruse eelnõuga muudetakse rahandusministri 29. novembri 2010. a määrusega nr 60 „Tulumaksuseadusest, sotsiaalmaksuseadusest, kogumispensionide seadusest ja töötuskindlustuse seadusest tulenevate deklaratsioonide ja tõendite vormide kinnitamine ning nende täitmise ja esitamise korrad“ kehtestatud deklaratsioonivorme, mis viiakse kooskõlla TuMS, SMS, KoPS ja teiste seaduste muudatustega. Täpsustatakse deklaratsioonivormide täitmise korda. Deklaratsioon esitatakse elektrooniliselt Maksu- ja Tolliametile kalendriaastale järgneva aasta 1. veebruariks.

Eelnõu peamiseks mõjuks on riigi maksutulude suurenemine läbi tuludeklaratsioonide esitamise ja makstavate maksude.

Eelnõuga ei kaasne ettenähtavaid sotsiaalseid tagajärgi ega mõjusid riigi julgeolekule, rahvusvahelistele suhetele, keskkonnale, regionaalarengule ega riigi- või kohaliku omavalitsuse asutuste töökorraldusele.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Mõjusid on analüüsitud määruse aluseks olevate TuMS, SMS, KoPS ja teiste seaduste muutmise seaduste menetlemisel.

Määruse rakendamine eeldab maksuhaldurilt IT-arenduste tegemist seoses deklaratsioonivormide muutmisega, mis kaetakse Maksu- ja Tolliameti eelarvest.

6. Määruse jõustumine

Määrust rakendatakse 2024. aasta 1. jaanuarist.

7. Määruse kooskõlastamine ja avalik konsultatsioon

Määruse eelnõu esitatakse arvamuse avaldamiseks Maksu- ja Tolliametile, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Maksumaksjate Liidule, Eesti Raamatupidajate Kogule ning Audiitorkogule.

